

RYKTET GÅR

Vi matas med massvis med budskap varje dag. Men vad är egentligen sant? Hur snabbt sprider sig ett rykte? Kropp och knopp behöver sam-arbeta när vi ska försöka ta reda på vem vi egentligen kan lita på. Ett lekfullt sätt att lära sig mer om fake news.

UPPLÄGG

Samla gruppen.

Gå igenom hur utmaningen går till.

Genomför utmaningen.

Prata fritt med barnen utifrån reflektionen på sida 3.

GLOBALA MÅLEN

Presidenter, statsministrar, ledare, vanliga människor, företag och organisationer från alla världens länder har tillsammans bestämt att vi ska nå upp till 17 globala mål innan år 2030. De globala målen handlar om att avskaffa fattigdom, minska orättvisor och ojämlikhet, att främja fred och rättvisa och att lösa klimatkrisen.

De globala målen gäller alla människor och länder och det är viktigt att ingen lämnas utanför, alla ska få det bättre och få leva i rättvisa, fredliga och jämlika samhällen och på en planet som mår bra. För att lyckas med att nå målen så måste alla länder och människor bidra och hjälpa till, det inkluderar även dig och mig! Barnens tanksmedja Challenge är ett steg i den riktningen.

Ålder: Från 10 år och uppåt.

Tidsåtgång: 30 minuter.

Miljö: Passar inomhus och utomhus.

DETTA BEHÖVS

- Ögonbindlar till hälften av deltagarna (till exempel en sjal, mössa, tygbit eller scouthalsduk)
- Markörer för spelplanen (t.ex. tejp, koner, gatukrutor)
- Tillgång till tre föremål som på något sätt hör ihop, till exempel tre klädesplagg, tre pet-flaskor, tre gula föremål. Dessa föremål kommer vara "skatten".
- Tillgång till sju ytterligare föremål, som inte är på samma tema som föremålen ovan
- Tidtagarur

Ryktet går är kopplad till mål nummer 4: God utbildning för alla

Alla barn har rätt att gå i skolan. En utbildning kan leda till jobb, hälsa och jämställdhet. Skolan är också viktig för att lära sig källkritik, det vill säga att lära sig att skilja på fakta och påhittade påståenden och rykten. Detta kallas för fake news. Fake news används ofta av personer med makt för att de ska fortsätta ha kvar sin makt. När ledare ljuger drabbar det vanliga människor negativt.

4 GOD UTBILDNING
FÖR ALLA

RYKTET GÅR

SÅ HÄR GÅR UTMANINGEN TILL:

- Markera ut spelplanens hörn. Är ni inomhus fungerar ett rum med fri golvyta och utomhus en gräsmatta.
- Ställ fram alla tio föremålen. Detta är skatten.
- Dela in deltagarna i två lag (max antal i ett lag är 6 personer). Ett lag är sökare och ett lag är guider. Är ni fler än 12 personer kan ni dela in er i fyra lag som kör på var sin spelplan.
- Informera deltagarna att laget som är sökare har uppdraget att leta efter skatterna som kommer ställas ut på spelplanen, det vill säga tre föremål. Laget ska söka efter dessa föremål samtidigt som de har ögonbindel och går i formationen av ett tåg.
- Informera deltagarna att guidernas uppdrag är att ge instruktioner till sökarna och på så vis leda sökarna till skatterna. Guiderna kommer i tur och ordning ge muntliga instruktioner om hur sökarna ska röra sig på planen.
- Informera deltagarna att 1-2 av guiderna kommer att ha ett hemligt uppdrag som ryktesspridare. Det vill säga sprida felaktiga instruktioner, alltså fake news. Men det kluriga är att sökarna inte vet när den felaktiga och den rätta informationen kommer. Detta för att ryktesspridarna inte ska avslöjas.
- Guiderna ger alltid korrekta instruktioner.
- Sökarna tar på sig ögonbindlar och ställer sig som ett tåg (händer på axlarna på den som går framför).
- Ledaren ställer ut föremålen på spelplanen, med ungefär en meters mellanrum.
- Utan att sökarna ser eller hör väljer ledaren ut vilka 1-2 av guiderna som blir ryktesspridare (genom att variera antalet personer som ger felaktiga instruktioner går det att förvirra sökarna ytterligare).
- Guiderna (inklusive ryktesspridarna) ger nu instruktioner till sökarna. Till en början är det bra om alla ger korrekta instruktioner, så det inte går för snabbt för deltagarna att räkna ut vilka som är ryktesspridare.
- Förslag på instruktioner är: "ett steg framåt", "två steg åt vänster" eller "böj er ner och plocka upp

saken framför er". Är det svårt med höger och vänster kan ryktesspridaren säga "två steg åt mitt håll" eller "två steg från mig".

- Sökarna uppmuntras att diskutera med varandra under tiden som de är på spelplanen för att försöka lista ut vilka som är ryktesspridare. De behöver inte följa instruktioner som de tror är felaktiga.
- När sökarna har hittat en skatt ställer sig den lagmedlem som stod längst fram längst bak i tåget.
- Utmaningen går på tid och det lag som snabbast hittar skatterna vinner.
- Varje gång någon i laget nuddar ett föremål som inte tillhör lagets tre skatter ger det ett tidstillägg på 10 sekunder. Släpper sökarna greppet om varandra när de går som ett tåg ger det också ett tidstillägg på 10 sekunder.
- När laget har hittat alla skatter tar de av sina ögonbindlar och får tillsammans gissa vilka av guiderna som talade sanning och vilka som var ryktesspridare och ibland gav felaktiga instruktioner.
- Lagen byter sedan roller mellan varandra och det är det andra lagets tur att vara sökare. När sökarna har fått på sig ögonbindlarna byter ledare plats på föremålen på spelplanen och informera sökarna att alla föremål är utplacerade på nya platser.

TIPS! Kör en kortare testomgång innan ni kör igång på riktigt för att se att alla förstått reglerna.

Rollbeskrivning

Sökare: Deltagare som letar efter skatter.

Guider: Deltagare som berättar hur sökarna ska gå.

Ryktesspridare: Deltagare som ibland ger sanningsenliga ibland falska instruktioner till sökarna.

RYKTET GÅR

REFLEKTION:

Texten nedan är ett förslag till reflektion, men det blir allra bäst om du som ledare berättar med dina egna ord. Ställ de frågor som passar din grupp och lägg upp det på det sätt som passar er bäst.

Hur tyckte ni att det var att försöka hitta era saker på spelplanen? [Låt barnen svara]

Visst är det svårt när man inte vet vem man kan lita på? Pratar ni om källkritik i skolan? [Låt barnen svara]

Det är bra att fundera på vad som är sant och falskt! Ibland är det lättare. Som till exempel på "1 april". Då vet vi att det är många som försöker luras. Men ibland är det svårare. Ibland sprids det rykten där ingen medvetet försöker luras, men där människor har fört vidare saker utan att ha funderat och kollat upp hur det egentligen ligger till och vad som egentligen är sant. Och då kan det lätt bli fel i slutändan.

Jesus säger att han är vägen, sanningen och livet (Joh. 14:6). Vad betyder det? Jo! Att Jesus kan vi lita på! Det gick faktiskt många rykten om Jesus när han vandrade på jorden. Ryktet sa att han skulle bli en mäktigt militär ledare, alltså en typ av krigarkung. Men de som levde nära Jesus förstod att han faktiskt

var en helt annan sorts person. Han pratade om kärlek, att älska sina fiender och att vända andra kinden till.

För att veta att vi kan lita på det Jesus säger så är det bästa sättet att pröva att ha honom som förebild i livet, alltså att ta hand om och bry sig om andra människor. Det är också en bra idé att prata med andra som har levt längre än dig själv, kanske en äldre person i kyrkan som har trott på Jesus hela sitt liv och som vet att Jesus kan få vara en bra förebild i livet.

Det är en fantastisk förmån att få gå i skolan. Något som många barn i världen drömmer om. Och det är viktigt för att både barn och vuxna ska förstå sina rättigheter och att man faktiskt inte får bli behandlad hur som helst.

Och vet ni, en gång för längesedan behövde till och med Jesus lära sig att läsa!

Att gå i skolan är en mänsklig rättighet. Det innebär att alla barn ska få gå i skolan, oavsett hur mycket pengar familjen har eller om du är tjej eller kille. I Skolprojektet i Egypten har tjejer börjat ta mer plats i skolan, där tjejer och killar tidigare behandlades olika. Tjejer får nu hissa flaggan när skoldagen börjar och både tjejer och killar får vara klassvärdar. Utbildning är för alla!